

Pyramidenes hemmelighet

For over fire tusen år siden bygde folket i Egypt noen av verdens mest fantastiske byggverk – pyramidene.

AV TERJE STENSTAD | PUBLISERT 1. JAN. 1998 | OPPDATERT 2. MARS 2020

Sfinxen foran en av pyramidene i Egypt.

Sfinxen er et bilde av farao Khefre med løve kropp. Foto: Shutterstock.

I løpet av litt over tusen år (mellom år 2700 og 1600 før Kristus), bygde folket i Egypt over 90 pyramider. For å bygge pyramidene hadde de dyktige arkitekter og matematikere til å regne ut hvordan det enorme byggverket skulle settes sammen. Blant arbeiderne fantes det både murere, steinhoggere, landmålere og tømrere. Arbeiderne brukte verktøy kobber og dolerittstein, en veldig hard steintype.

Gravkammer

Pyramiden skulle være et gravkammer, og ble derfor bygd av stein slik at den skulle vare til evig tid. Egypterne brukte granitt, kalkstein og soltørket murstein som materiale. Bortimot to og en halv million steinblokker gikk med for å bygge den største pyramiden, Kheops pyramiden. Hver av steinene veide mellom to og tre tonn. For å komme til toppen av pyramiden mens de bygde den, brukte arbeiderne en utvendig jordrampe. Denne måtte hele tiden bygges høyere ettersom pyramiden vokste. Graven til kong Kheops måler 230 meter hver vei. Den er flere ganger så stor som en fotballbane. Pyramiden strekker seg 146 m i været! Det tok mer enn 20 år og 10 000 arbeidere for å bygge bare den pyramiden, i hvert fall i følge en amerikansk matematiker som nylig regnet på dette.

Alle mann i arbeid

Folket i det gamle Egypt drev for det meste med landbruk på små jordstykker langs elven Nilen. Noen dyrket hvete, grønnsaker og frukttrær på markene sine, mens andre holdt dyr. Dette arbeidet holdt de på med 8-9 måneder i året. I sommermånedene steg Nil-floden, noe som førte til store oversvømmelser utover markene til bønderne. De kunne de ikke drive jordbruk om sommeren. Dermed hadde mennene flere måneder fri til å bygge pyramider. Pyramide-bygging var et pliktarbeid, men de syntes selv at det var en ære å få bygge gravkammeret til kongen i landet.

Evig liv

Døden ble sett på som begynnelsen på et nytt liv i en annen verden. Like etter at folket kronet en ny farao (konge), begynte han å forberede sin egen død. Egypterne var sikre på at hvis faraoen fikk en flott pyramide som grav, ville ha evig liv som gud for dem.

Når faraoen døde, kunne han derfor ikke gravlegges på vanlig vis. For at liket skulle få "evig liv", måtte det balsamere gjøres til mumie. Presten tok med liket til et balsameringsverksted. Det ble også kalt for "Livets hus", og lå i tempelet som tilhørte pyramiden. Her skar de et snitt i venstre side av kroppen, og fjernet lever og lunger. Disse tørket de og satte i spesielle beholdere, som ble kalt for kanoper. Hjernen ble også fjernet, mens hjertet ble igjen i kroppen for å være med videre i neste liv. Deretter la de kroppen i natronsalt, som hindret den i å råtne. Helt til slutt fylte de kroppen med for eksempel tørre blader eller sagmugg og pakket inn kroppen i bandasjer av lin.

Gull og kostbare gjenstander

Selve gravleggingen var også en omfattende seremoni. Mumien ble først lagt i en trekiste. Trekisten ble plassert i en kiste av stein, som ble kalt for sarkofag. Sarkofagen ble til slutt dekket til med et tungt lokk av granitt. Resten av gravkammeret fylte de med gjenstander som kongen brukte mens han levde, og som de mente var nødvendige for ham å ta med seg i livet etter døden. Det ble lagt gull, smykker og andre kostbare gjenstander i gravkammeret, men også tø

møbler og våpen fra faraoens hjem. Etter en aller siste seremoni med velsignelser, gled tunge, store dører av granitt i en etter en og sperret adgangen fra tunnelen inn til gravkammeret.

Knyttet til solguden

Det var ikke tilfeldig at kongegravene ble bygd i pyramideform. De fire sidene som sprer seg ut under spissen av pyramiden skulle forestille solens stråler. Strålene skinte over den gravlagte Farao. Strålene knyttet han til evig tid til som var solens gud. Alle pyramidene er plassert ved vestbredden av Nilen, fordi solen går ned, og begynner sin reise gjennom natten i vest. På vei til sitt evige liv.

Sfinxen:

I nærheten av pyramidene i Giza, står også den berømte sfinxen. Sfinxen er et bilde av farao Khefre med løvekropp. Farao Khefre levde omkring år 2600 f. Kr. Den kraftige løvekroppen skulle vise at det ikke var mulig å seire over ham. Løven ble sett på som et dyr skapt av solguden. Det understreket også måten folket så på kongen som sønn av solguden Ra. Styrken til løven var også en sammenligning med kongens store makt. Sfinxen, som viser vei til kong Kheops pyramide, er 57 m lang.

Funn av Kleopatras far?

I 1996 hevdet franske undervannsarkeologer at de hadde funnet en 2000 år gammel granittfigur av Kleopatras far, Ptolemeus XII. De fant figuren da de grov fram Kleopatras palass på øya Antirhodos utenfor Alexandria i Egypt. Kleopatra ble den aller siste i rekken av de egyptiske faraoer, og var den eneste kvinnelige farao. Øya Antirhodos forsvant ned i havet for 1600 år siden etter flere jordskjelv og flodbølger. I dag ligger øya på fem meters dyp, men tykk lag sand og stein skjuler øya under havbunnen.

Matematikk og astronomi

Egypterne planla nøye før de gikk i gang med å reise pyramidene. Matematikere regnet ut hvor mange steiner de trengte og hvor store disse måtte være. Pyramiden måtte peke mot nord, fordi forholdet til sola og de andre stjernene var viktig.

Før de gikk i gang med å bygge pyramiden, bygde de derfor en mur midt på byggeplassen. Muren var rund som en sirkel. Om kvelden stod en prest midt i sirkelen. Han speidet etter en stjerne i øst. Da han oppdaget stjernen, merket han den på muren, og trakk en linje fra punktet på muren og inn til sentrum av sirkelen. Stjernen beveget seg i en bue over himmelen, før den forsvant i vest. Da stjernen var i ferd med å gå ned bak muren, merket han også av dette punktet, og trakk en ny linje inn mot sentrum. Til slutt trakk han en tredje linje fra sentrum og ut til midt mellom de to første linjene. Egypterne visste at denne streken pekte mot nord, fordi stjernene dreier over himmelen rundt Nordpolen.

Den første pyramiden

Den begavede arkitekten Imhotep tegnet den aller første pyramiden. Pyramiden ble bygd som gravsted for kong Djoser rundt år 2630 f. Kr. Pyramiden ble bygd på seks avsatter, som en "trapp opp til himmelen", og kalles derfor for Trappetrinns pyramiden. Noen av faraoene som kom etter kong Djoser, bygde også liknende trappetrinns pyramider. Tanken var at den avdøde kongen skulle klare å klatre opp til solguden Ra.

KRLE OG HISTORIE HISTORIE

Meldinger ved utskriftstidspunkt 14. mars 2025, kl. 05.00 CET

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.